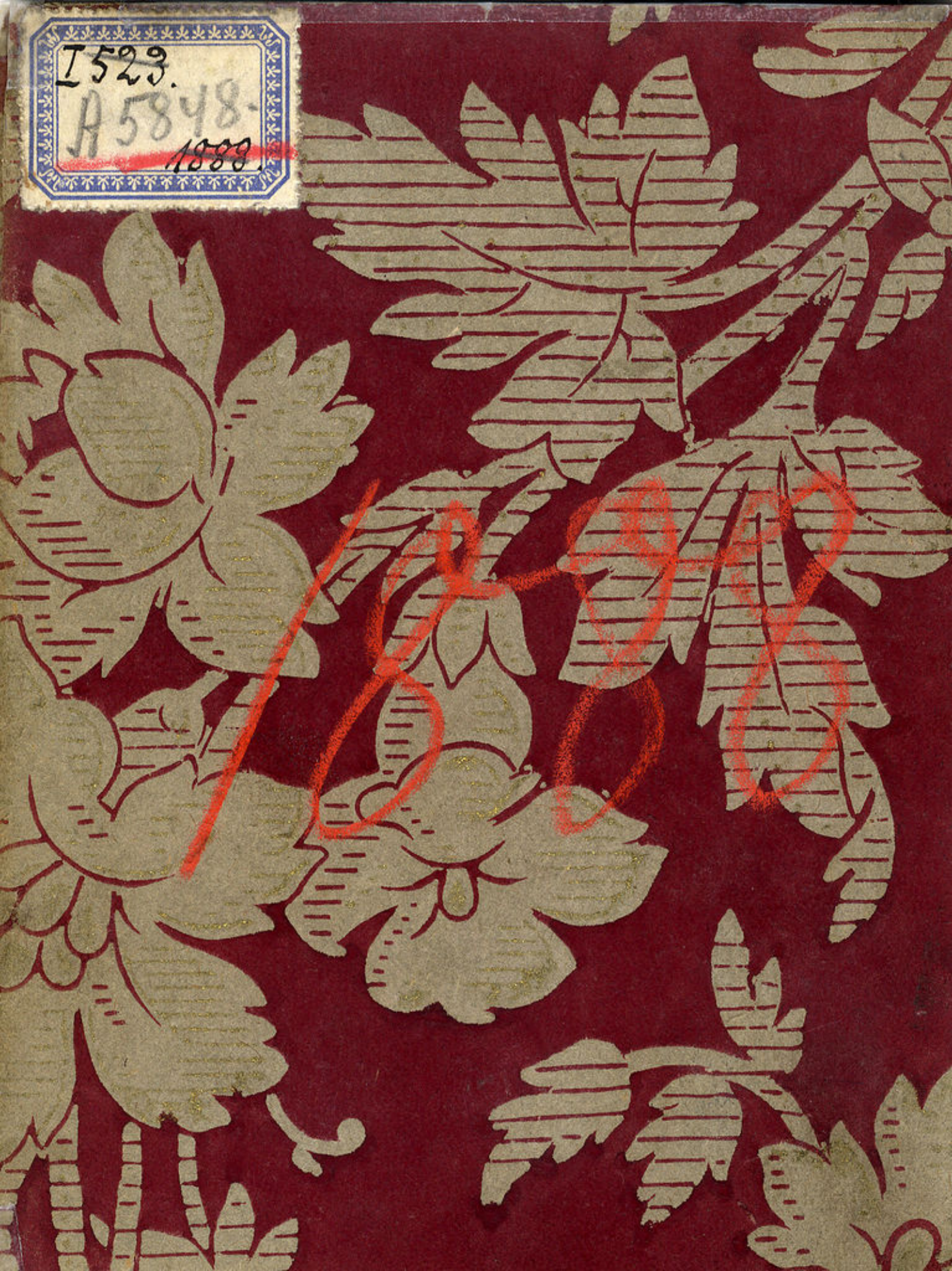

T523.

A5848.

1888

Gesti-maa-rahwa

Kalender

ehf

Täht-Raamat

1888

aasta peale pärast meie

Issanda Jeesuse Kristuse

sündimist.

Sel aastal on 366 päeva.

Tallinnas,

trükitud Lindfors'i pärijate kirjade ja kuluga.

Märkide seletus.

- Noor-kuu. ☉ Täis-kuu.
 D Esmene weerand. C Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Püha. — p. pärast eht päew.

38236

Aasta muutmised.

- Kewade** hakkab 8. Paastu-kuu päawal kellu 5 e. l. Siis on päaw ja õö ühe pikkused.
Suwi hakkab 9. Jaani-kuu päawal kellu 1 e. l. Siis on meil kõige pikkem päaw.
Sügise hakkab 10. Mikli-kuu päawal kellu 4 p. lõunat. Siis on jälle päaw ja õö ühe pikkused.
Kalwe hakkab 9. Jõulu-kuu päawal kellu 10 e. lõunat. Siis on meil kõige lühem päaw.

Näawa- ja kuu-warjutamised.

Astal 1888 on 3 näawa- ja 2 kuu-warjutamist. Esmene kuu-warjutamine on meil aga näha. Seesama on üks täieste-warjutamine ja hakkab 16mal Näari-k. p. t. 1 10 m. õösel, täieste-warjutamine hakkab 17. Näari-kuu p. t. 0 10 m. homikul ja tuurib t. 1 49 m. homikuni, lõppeb t. 2 49 m.

Дозволено цензурою. — Дерптъ, 26-го Октября 1887 г.

Aastaid arwatakse tänamu:

	Aasta
Maailma loomisest	5837
Jeefuse Kristuse sündimisest	1888
Tartu linna ülesehitamisest	858
Ristiinu Riamaale tulemisest	697
Tallinna ülesehitamisest	669
Pärnu linna alustamisest	633
Raamatude trükkimise hakatusest	448
Enteruse õige usu üleswõtmisest	371
Lindworsi trükkimaja hakatusest	255
Wanast katusst	231
Wäe Brandenburgi minemisest	210
Toompää ärapälemisest	204
Suurest näljast Riia- ja Tallinna maal	193
Peeterburgi linna ülesehitamisest	185
Teisest katusst	178
Cestimaa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	178
Tartu suure kooli alustamisest	86
Unte rõugete panemisest	85
Prantslaste Moskwas olemisest	76
Cesti-maa priiuse kuulutusest	71
Riia-maa priiuse kuulutusest	69
Jumalateenistusest uue kiriku-seaduse järel	54
Meie Keisri Herra Aleksandri III. sündim	42
Krimmi sõda hakatusest	34
Wiimsest hinge kirjutusest	30
Wene-maa priiuse kuulutusest	27
Meie Keisri Herra Aleksandri III. walitsuse hat. .	7
Meie Keisri Herra Aleksandri III. troonimisest ..	5

Nääri pääw. — Kristuse ümberõikamisest. Luuk. 2, 21.

1 Neede	Nääri pääw	 10, 18' e. l.
2 Laupääw	Nabel, Set	Mita Jumal!

Kuninga p. — Josef põgeneb Egiptuse male. Matt. 2, 13—23.

3 Pühap.	Cenok	Külm ilm
4 Esmasp.	Metuusala	
5 Teisip.	Siimeon	
6 Restnäd.	3 Kuninga p.	ja
7 Neljap.	Juljaanus	lumesadu.
8 Neede	Erart	 6, 29' p. l.
9 Laupääw	Peatus	

1. p. p. 3 R. p. — Jeesus 12 aastat wana. Luuk. 2, 41—52.

10 Pühap.	Paawli pw.	Selged
11 Esmasp.	Chwraim	ilmad.
12 Teisip.	Rein	
13 Restnäd.	Hilaarius	Lumesadu.
14 Neljap.	Robert	
15 Neede	Tiidrit	
16 Laupääw	Kiispert	

2. p. p. 3 R. p. — Pulmad Rana linnas. Joan. 2, 1—11.

17 Pühap.	Tõnise p.	 0, 58' e. l.
18 Esmasp.	Alfel	Pääwapaiste
19 Teisip.	Saara	
20 Restnäd.	Waab. Seb.	
21 Neljap.	Neetu	ja
22 Neede	Madleena	 9, 5' p. l.
23 Laupääw	Lotta	

3. p. p. 3 R. p. — Pealikust Kapernaumi l. Matt. 8, 1—13.

24 Pühap.	Timoteus	külm.
25 Esmasp.	Paawli ü m b.	Lumesadused
26 Teisip.	Polikarpus	
27 Restnäd.	Krisostomus	
28 Neljap.	Kaarel	ilmad.
29 Neede	Saamuel	
30 Laupääw	Nadelgunde	

4 p. p. 3 R. p. — Kristus sunnib tulleb. Math. 8, 23—24

31 Pühap.	Ann	 1, 32' e. l.
-----------	-----	--

1. f. p. tõuseb p. f.	8,50 m.,	weereb alla f.	3,29
11.	"	8,33	3,52
21.	"	8,11	4,18 m.

1 Esmasp.	Birita	Range tuisf.
2 Teisip.	Küünla pw.	
3 Keisnäd.	Hanna	
4 Neljap.	Weroonika	Lumesadu.
5 Reede	Agaate	
6 Laupääd	Toora	

5. P. p. 3 R. P. — Umbrohuft. Matth. 13, 24—30.

7 Pühap.	Rihfard	 3, 39' e.l.
8 Esmasp.	Saalomon	
9 Teisip.	Polli	
10 Keisnäd.	Kolastika	Külm ilm.
11 Neljap.	Cedu	
12 Reede	Eilaalia	
13 Laupääd	Benigna	

6 P. p. 3 R. P. — Kristust muudetaks: Matth. 17, 1—9.

14 Pühap.	Walentin	 1, 37' p. l.
15 Esmasp.	Wauстина	

16 Teisip.	Juula	Tuisufed ilmad.
17 Keisnäd.	Konstantia	
18 Neljap.	Konfordia	
19 Reede	Sii m. Apost.	
20 Laupääd	Eigarius	

9. P. e. ül. P. — Wiina mäest. Matth. 20, 1—16.

21 Pühap.	Jesaias	 5, 6' e. l.
22 Esmasp.	Peetri pw.	
23 Teisip.	Miina	Selge ilm.
24 Keisnäd.	Eiig pw.	
25 Neljap.	Madise p.	Lumesadu.
26 Reede	Wiktor	
27 Laupääd	Nestor	

8. P. e. ül. P. — Külm mehest. Luuk. 8, 4—15.

28 Pühap.	Leander	 6, 1' p. l.
29 Esmasp.	Justus	

1. f. p. tõuseb	p. f. 7,46 m.	weereb	alla f. 4,46 m.
11.	" 7,19	"	5,11
21.	" 6,49	"	5,84

1 Teisip.	Albiinus	Paras külm.
2 Keisnäd.	Medea	
3 Neljap.	Kunigunde	
4 Reede	Adrian	Lumesadu.
5 Laupääv	Angelus	

Paastu Püha. — Pime tee ääres. Luul. 18, 31—43.

6 Pühap.	Paastu p.	Tuult.
7 Esmasp.	Perpetua	 10, 23' p.l.
8 Teisip.	Wastla pw.	
	Pööri pääw.	
9 Keisnäd.	Tuhla = pw.	Pehmed
10 Neljap.	Wifeus	
11 Reede	Konstantin	ilmad.
12 Laupääv	Gregor	

1. P. Paastus. — Kristus kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

13 Pühap.	Ernst	Wihma
14 Esmasp.	Sakaarjas	 11, 47' p. l.
15 Teisip.	Matilde	
16 Keisnäd.	Palwe pääw	
	Kwatember	ja
17 Neljap.	Truuta	

18 Reede	Kaabriel	rahed.
19 Laupääv	Joosep	

2. P. Paastus. — Kananea naesest. Matt. 15, 21—28.

20 Pühap.	Olga	Ilm
21 Esmasp.	Pent	 2, 21' p. l.
22 Teisip.	Rahwael	
23 Keisnäd.	Tiits	
24 Neljap.	Kaasimir	pörab.
25 Reede	Paastu Marja p.	Pääwa=
26 Laupääv	Manuel	

3. P. Paast. — Kristus ajab kuratid wälja. Luul. 11, 14—28.

27 Pühap.	Kustaw	paiste.
28 Esmasp.	Kideon	
29 Teisip.	Eustakius	 10, 47' e. l.
30 Keisnäd.	Adonis	
31 Neljap.	Tetlaus	

1. l. p.	p. f.	6,22 m.,	weereb	all:	f. 5,59 m.
11.	"	5,52	"	"	6,22
21.	"	5,22	"	"	6,46

1 Reede	Karjal. p.	Udused
2 Laupääm	Teodora	
4. P. Paastus.— Kristus süüdas 5000 meest. Joan. 6, 1—15.		
3 Pühap.	Berdinand	ilmad.
4 Esmasp.	Ambroosius	
5 Teisip.	Matfim	
6 Keisnäd.	Rölestin	
7 Neljap.	Aaron	 1, 32' p. l.
8 Reede	Liboorius	
9 Laupääm	Boogislaus	
5. P. Paastus.— Jeesus wistatse kiwidega. Joan. 8, 46—59		Wihma.
10 Pühap.	Esekiel	
11 Esmasp.	Leo	Wilu
12 Teisip.	Julius	
13 Keisnäd.	Justiinus	ilm
14 Neljap.	Künni pääm	
15 Reede	Olimpia	 8, 2' e. l.
16 Laupääm	Kariifius	
		ja

Palmip. P. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.

17 Pühap.	Palmipunde p.	wabel
18 Esmasp.	Walerian	

19 Teisip.	Tiimon	pääwa-
20 Keisnäd.	Jakobina	
21 Neljap.	Suur Neljap.	 1, 27' e. l.
22 Reede	Suur Reede	
23 Laupääd	Jüri pääd	
		paiste.

R. ül. P. — Kristuse ülestõusmine. Mark. 16, 1—8.

24 Pühap.	1 Ülestõus. P.	Wahetlikud
25 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	
26 Teisip.	Etsefias	ilmad.
27 Keisnäd.	Anastasiu	
28 Neljap.	Witalis	 3, 3' e. l.
29 Reede	Reimund	
30 Laupääd	Grastus	

1. f. p. tõuseb	p. f. 4,54 m., weereb	alla f. 7,9 m.
11.	" 4,26	" 7,34
21.	" 3,59	" 7,55

1. P. p. ül. P. — Kinnipandud nssed. Joan. 20, 19—31.

1 Pühap.	Wölbr i p.	Ilmad
2 Esmasp.	Sigismund	
3 Teisip.	†leidmise p.w.	lähwad
4 Restnäd.	Wlorian	soojemaks.
5 Neljap.	Kotard	
6 Reede	Susanna	
7 Laupäaw	Ulrika	 0, 5' e. l.

2. P. p. ül. P. — Sea karjane. Joan. 10, 12—16.

8 Pühap.	Tanislauß	Udufed
9 Esmasp.	Rigula p.	ia
10 Teisip.	Kordian	
11 Restnäd.	Mamertus	wihmasfed
12 Neljap.	Banfratsius	
13 Reede	Sewartsius	 3, 20' p. l.
14 Laupäaw	Kristjan	

3. P. p. ül. P. — Üürise aja pärast. Joan. 16, 16—23.

15 Pühap.	Sohwi	ilmad.
16 Esmasp.	Peregrinus	

17 Teisip.	Anton	Pilwes
18 Restnäd.	Serif	ja
19 Neljap.	Witlip	 2, 33' p. l.
20 Reede	Pil	
21 Laupäaw	Pontufina	

4. P. p. ül. P. — Kristuse äraminemisest. Joan. 16, 5—15.

22 Pühap.	Miili	wihmasfed
23 Esmasp.	Tesideerius	
24 Teisip.	Ester	ilmad.
25 Restnäd.	U r b a n i p.	
26 Neljap.	Ceduard	Müristab.
27 Reede	Eudolw	
28 Laupäaw	Willem	 6, 14' p. l.

5. P. p. ül. P. — Öigest palumisest. Joan. 16, 23—30.

29 Pühap.	Mart	Heitlitud
30 Esmasp.	Wigand	
31 Teisip.	Alide	

1. f. p. tõuseb p. f. 3,35 m., weereb alla f. 8,19 m.

11.	"	3,13	"	8,42
21.	"	2,57	"	9

1 Keelkänd.	Kotfalk	
2 Keelkand.	Caewa min. p. (Suur + pääw)	ja sojad
3 Keede	Emma	ilmad.
4 Laupäaw	Darius	

6. P. p. ü. P. — Rõõmustajast waimust. Joan. 15, 26—16, 4.

5 Pühap.	Bonifaatius	8, 29' e. l.
6 Esmasp.	Artemius	
7 Teisip.	Eufretia	Müristamist
8 Keelkänd.	Medardus	ja
9 Keelkand.	Bertram	
10 Keede	Pitkem pw.	wihma.
11 Laupäaw	Hans	
	Barnabas	10, 47' p. l.

Neli Pühi. — Pühast Waimust. Joan. 14, 23—31.

12 Pühap.	1 Melipühi p.	
13 Esmasp.	2 Melipühi p.	Pääwa-
14 Teisip.	Tetlow	
15 Keelkänd.	Wiidi pw.	paiste.
	Kwatember.	
16 Keelkand.	Justina	

17 Keede	Nitander	Selge ilm.
18 Laupäaw	Homerus	

Kolmainu Jumala P. — Jeesus ja Nikodeemus. Joan. 3, 1-15.

19 Pühap.	Kerwaasius	5, 32' e. l.
20 Esmasp.	Wlorentin	
21 Teisip.	Rael	Heitlikud
22 Keelkänd.	Karoliina	
23 Keelkand.	Pasilius	ja
24 Keede	Jaani pääw	
25 Laupäaw	Webronia	kenad

1. P. p. 3 a. J. P. — Nikas mees ja Laatsarus. Luuk. 16, 19—31

26 Pühap.	Jeremias	
27 Esmasp.	7 magajate p.	7, 56' e. l.
28 Teisip.	Josua	
29 Keelkänd.	Peetri Paw. p.	ilmad.
30 Keelkand.	P a a w l i m. p.	

1. l. p. tõuseb p. l.	2,46 m.,	weereb alla l.	9,14 m.
11. "	2,45	"	9,19
21. "	2,52	"	9,15

1 Reede	Teobald	Soe.
2 Laupääd	Heina M. pw.	

2. P. p. 3 a. J. P. — Suurest õhtu sõdamaajast. Luuk. 14, 16—24.

3 Pühap.	Korneelius	 1, 52' p. l.
4 Esmasp.	Ulrik	
5 Teisip.	Anselm	Müristamine ja vihma.
6 Keisnäd.	Hektor	
7 Neljap.	Temeetrius	
8 Reede	Kiilian	
9 Laupääd	Kirillus	

3. P. p. 3 a. J. P. — Ürakadunud lambast. Luuk. 15, 1—10.

10 Pühap.	7 wenda	 7, 25' e. l.
11 Esmasp.	Cleonoora	
12 Teisip.	Hindrek	Palaw ilm.
13 Keisnäd.	Mareta pw.	
14 Neljap.	Ponawent	
15 Reede	Apost. jäg.	
16 Laupääd	August	

4. P. p. 3 a. J. P. — Olge armulised. Luuk. 6, 36—42.

17 Pühap.	Aleksius	 10, 9' p. l.
18 Esmasp.	Rosina	
19 Teisip.	Widriika	Ruivad ilmad.
20 Keisnäd.	Elias	
21 Neljap.	Taanil	
22 Reede	Maarja Mad.	
23 Laupääd	Oskar	

5. P. p. 3 a. J. P. — Rohke kalasaaf. Luuk. 5, 1—11.

24 Pühap.	Kristiina	Wihma sadu.
25 Esmasp.	Jaakobi pw.	
26 Teisip.	Anu	 8, 1' p. l.
27 Keisnäd.	Marta	
28 Neljap.	Plaato	Selged ja
29 Reede	Olawi pw.	
30 Laupääd	Abdon	

6. P. p. 3 a. J. P. — Wariseride õigusest. Matt. 5, 20—26.

31 Pühap.	Kristwrid	soojad ilmad.
-----------	-----------	---------------

1. k. p. tõuseb	p. k. 3,7 m.,	weereb alla	k. 9,3 m.
11.	"	3,26	" 8,45
21.	"	3,48	" 8,23

1 Esmasp.	Peetri wang.	 6, 24' p. l.
2 Teisip.	Hanibal	
3 Keisnäd.	Eleasar	
4 Neljap.	Tominikus	
5 Reede	Oswald	
6 Laupäaw	Krist. ärasel.	

Tuleb wihma.

7. P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest söödetakse. Mark. 8, 1—9.

7 Pühap.	Alaine	 6, 0' p. l.
8 Esmasp.	Geerhard	
9 Teisip.	Romaanus	
10 Keisnäd.	Lauritse p w.	
11 Neljap.	Herm	
12 Reede	Klaara	
13 Laupäaw	Ellu	

Wihmased

ilmad.

8. P. p. 3 a. J. P. — Wale prohwetitest. Matt. 7, 15—23.

14 Pühap.	Eiseebius	Soe ilm.
15 Esmasp.	Rufi M. p w.	

16 Teisip.	Isaak	 3, 58' p. l.
17 Keisnäd.	Wilibald	
18 Neljap.	Leeno	
19 Reede	Seebald	Heitlikud
20 Laupäaw	Pärnard	

9. P. p. 3 a. J. P. — Ülesõhtune majapidaja. Luuk. 16, 1—9.

21 Pühap.	Rut	ilmad.
22 Esmasp.	Wilibert	
23 Teisip.	Sakeus	
24 Keisnäd.	Pärtli p w.	 6, 35' e. l.
25 Neljap.	Ludwig	
26 Reede	Irenäus	
27 Laupäaw	Gebhard	

Pilwetab.

10. P. p. 3 a. J. P. — Jeruusalema ärarikkumifest. Luuk. 19, 41—48.

28 Pühap.	Augustiin	Wihma.
29 Esmasp.	Joan. huk.	
30 Teisip.	Benjamin	
31 Keisnäd.	Rebeka	

 11, 39' p. l.

1. f. p. tõuseb	p. f. 4,9 m.	weereb	alla f. 7,59 m.
11.	"	4,36	7,27
21.	"	4,58	6,58

1 Neljap.	Ekidius	Pääwa paiste.
2 Reede	Viisa	
3 Laupääm	Reinard	

11. P. p. 3 a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luuk. 18, 9—14.

4 Pühap.	Rai	Head ilmad.
5 Esmasp.	Mooses	
6 Teisip.	Magnus	
7 Keisnäd.	Reegina	 7, 4' e. l.
8 Neljap.	Maarja sünd.	
9 Reede	Bruno	
10 Laupääm	Pööri pw.	Udune

12. P. p. 3 a. J. P. — Kurdist ja keeletumast. Mark. 7, 31—37.

11 Pühap.	Gewald	ja wilu.
12 Esmasp.	Siirus	
13 Teisip.	Amaatü	
14 Keisnäd.	† ilendam.	 10, 10' p. l.
15 Neljap.	Nikodeemus	
16 Reede	Leontiina	
17 Laupääm	Josepiina	

13. P. p. 3 a. J. P. — Preestrist ja Lemitist. Luuk. 10, 23—37.

18 Pühap.	Gottlob	Tuulne.
19 Esmasp.	Werner	
20 Teisip.	Wausta	
21 Keisnäd.	Matteuse pw.	Wihma.
	Awatember	
22 Neljap.	Moorits	
23 Reede	Osea	 4, 14 p. l.
24 Laupääm	Joan. saam.	

14. P. p. 3 a. J. P. — Kümnest pidalitõbiseft. Luuk. 17, 11—19.

25 Pühap.	Kleowas	Wahetlikud ilmad.
26 Esmasp.	Joan. õpet.	
27 Teisip.	Adolw	
28 Keisnäd.	Wentsel	 7, 9' e. l.
29 Neljap.	Mihkli pw.	
30 Reede	Hiroonimus	

1. P. p. tõuseb p. f. 5,24 m., weereb alla p. f. 6,27 m.
11. " " 5,47 " 5,56
21. " " 6,11 " 5,26

1 Laupääw	Maarja t. p.	Sõtkilm.
15. P. p. 3 a. J. P. — Mammonast. Matt. 6, 24—34.		
2 Pühap.	Õdikuse p.	Tuulne
3 Esmasp.	Jairus	ja
4 Teisip.	Prants	wihmane.
5 Restnäd.	Wriidebert	
6 Neljap.	Luisa	
7 Reede	Maali	 10, 48' e. l.
8 Laupääw	Tomaasia	
16. P. p. 3 a. J. P. — Raini linna surnust. Luuk. 7, 11—17.		
9 Pühap.	Tiontius	
10 Esmasp.	Arwid, Mai	Wilud
11 Teisip.	Burkard	
12 Restnäd.	Walwriid	
13 Neljap.	Tereesia	ilmad.
14 Reede	Kalikstus	
15 Laupääw	Hedo	
17. P. p. 3 a. J. P. — Beetõbiseft. Luuk. 14, 1—11.		
16 Pühap.	Kallus	 3, 35' e. l.
17 Esmasp.	Leonhart	

18 Teisip.	Lunkase pw.	
19 Restnäd.	Luutius	Kanged
20 Neljap.	Welitsian	
21 Reede	Matteuse p.	tuuled.
22 Laupääw	Kaasani M. p.	
18. P. p. 3 a. J. P. — Suurem käsk. Matt. 22, 34—46.		
23 Pühap.	Luteruse usu diendam. P.	 1, 40' e. l.
24 Esmasp.	Salome	Wihma
25 Teisip.	Krispin	ja
26 Restnäd.	Amandus	rahet.
27 Neljap.	Kapitolin	
28 Reede	Siimon Jud.	
29 Laupääw	Engelhard	 5, 55' p. l.
19. P. p. 3 a. J. P. — Alwatud inimesest. Matt. 9, 1—8.		
30 Pühap.	Abfalon	Lund.
31 Esmasp.	Wolfgang	
1. l. p. tõuseb p. l. 6,34 m., weereb alla l. 4,57 m.		
11.	" 6,59	" 4,29
21.	" 7,25	" 4,2

1 Teisip.	Pühade pw.	Ilmad lähwad külmemaks.
2 Restnäd.	Hingede pw.	
3 Neljap.	Gottliib	
4 Reede	Ot	
5 Laupäaw	Plandiina	

20. P. v. 3 a. J. P. — Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

6 Pühap.	Räsper	 4, 55' p. l.
7 Esmasp.	Baltasaar	
8 Teisip.	Klaudius	Eume- sadu.
9 Restnäd.	Joobst	
10 Neljap.	Mart. Luther	
11 Reede	Mart. Piisk.	
12 Laupäaw	Joonaš	

21. P. v. 3 a. J. P. — Kuninga mehe pojast. Joan. 4, 47—54.

13 Pühap.	Arkaadius	 7, 0' p. l. Külm ilm.
14 Esmasp.	Priidik	
15 Teisip.	Leopold	
16 Restnäd.	Otomar	

17 Neljap.	Alwens	Tuisk.
18 Reede	Esra	
19 Laupäaw	Piiskbet	

22. P. v. 3 a. J. P. — Kavalast sulasest. Matt. 18, 23—35.

20 Pühap.	Surn. mäl. p.	 11, 46' e. l.
21 Esmasp.	Maarja ohw.	
22 Teisip.	Setfília	Selged
23 Restnäd.	Cleonore	
24 Neljap.	Joofiaš	
25 Reede	Kadrina p.	talwe ilmad.
26 Laupäaw	Konrad	

1. Kr. tulem. P. — Kristuse sisesõitmine. Matt. 21, 1—9.

27 Pühap.	Jetta	 8, 25' e. l. Wainne külm.
28 Esmasp.	Künter	
29 Teisip.	Gewert	
30 Restnäd.	Andrese pw.	

1. k. p. tõuseb p. k.	7,52 m.	weereb alla l.	3,37 m.
11. "	8,18	"	3,14
22. "	8,39	"	3,1

1 Neljap.	Arend	
2 Reede	Kandidus	Saeab lund.
3 Laupääv	Taali	

2. Kr. tulem. P. — Wiimse pääwa tähtedest. Luf. 21, 25—36.

4 Pühap.	Barbo	Tuulsed
5 Esmasp.	Sabina	
6 Teisip.	Rigula pw.	 0, 20' p. l.
7 Restnäd.	Antoonia	
8 Neljap.	Maarja saam.	ilmad.
9 Reede	Joachim	
	Pühem pääv	Lund.
10 Laupääv	Judit	

3. Kr. tulem. P. — Joannes wangi-tornis. Matt. 11, 2—10.

11 Pühap.	Elis	Ranged
12 Esmasp.	Ottilia	külmad
13 Teisip.	Luutšia	
14 Restnäd.	Nikaasius	 7, 39, e. l.
15 Neljap.	Joanna	
16 Reede	Albiina	ilmad.
17 Laupääv	Ignaatšius	

4. Kr. tul. P. — Joannese tunnistus. Joan. 1, 19—28.

18 Pühap.	Kristohw	Selged
19 Esmasp.	Lot	pääwad.
20 Teisip.	Abram	 4, 10' p. l.
21 Restnäd.	Tooma pw.	
	Kwatemala	
22 Neljap.	Peata	Külmad
23 Reede	Dagobert	ilmad
24 Laupääv	Adam ja Eewa	

3. P. — Jeesuse sündimisest. Luf. 2, 1—14.

25 Pühap.	Jõulu 1 Püha	ja
26 Esmasp.	Jõulu 2 Püha	
27 Teisip.	Joan. Ewang.	lumefadu.
28 Restnäd.	Süüta laste pw.	
29 Neljap.	Noa	 8, 6' e. l.
30 Reede	Taawet	
31 Laupääv	Silvester	

1. f. p. tõuseb p. f. 8,53 m., weereb alla f. 2,56 m.		
11. " 9,1 " 2,58		
21. " 9,3 " 3,7		

Postide minemine ja tulemine

Kubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähevad Peeterburi ja Tartu: igap. mis kõik ramatud ja pakid viivad, kello 9 õhtu; Baltiski iga päev 10, 30 hom.; Riiga üle Perno: Esmaspäev ja Neljapäev 12 l. a., Riiga: ilma rahata raamatud, Teisip. ja Reede 5 õhtu; Plesko ja Paide: iga päev 9 p. l.; Gapsalo ja Wirtso (Werder): Teisip., Reede ja Laup. 1; — Postid tulevad iga päev Peterburist ja Tartust, mis kõik ramatud ja pakid toovad 8, 23 hom.; Baltiskist: iga päev 8, 57 õhtu; Riast üle Perno: iga Teisip., Reesn. ja Laup. 10 hom.; Plesko-linnast: iga päev 9 õhtu; Paideist tulevad Postid: Teisip., Neljasp., Reede ja Laup.; Gapsalust ja Wirtso Jaamast: iga Reesn., Laup. ja Pühapäeval.

Kroonupühad,

mis uue kiriku seaduse järele ka Maakirikutes nenda kui Paastu jutluse päevad tulevad pidada:

- 1) Kükula-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitši sündimise päev.
- 2) Paastu-kuu 2. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitši walitsuse hakatuse päev.
- 3) Lehe-kuu 6. p. Tšesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitši, Weneriigi aujärje päris pärija sündimise päev.
- 4) Lehe-kuu 15. p. Meie suure Keisri Herra Aleksandre III. kroonimise päev.
- 5) Heina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna nime päev.
- 6) Lõituse-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Aleksandrowitši nime päev.

- 7) Talwe-kuu 14. p. Meie suure Keisri Proua Maria Weodorowna sündimise päev.
- 8) Jõulu-kuu 6. p. Tšesarewitsi Suurwürsti Nikolai Aleksandrowitši, Wene-riigi aujärje päris pärija nime päev.

Keisri Herra Suufelts.

Aleksander III. Aleksandrowits, kõige Wene-riigi walitseja ja Keiser, Pohla-maa Kuningas j. n. e., sünd. 26. Kükula-l. p. 1845, walitseb 1. sept. Paastu-l. p. 1881. Kroonitud 15. Lehe-kuu p. 1883 a.

Maria Weodorowna, Keisri Proua, Daani kuninga tütar, sünd. 14. Talwe-l. p. 1847.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Tšesarewits, Suurwürst ja Wene-riigi aujärje päris pärija, sünd. 6. Lehe-l. p. 1868.
- 2) Georg Aleksandrowits, Suurw., sünd. 27. Jüri-kuu p. 1871.
- 3) Xenia Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess, sünd. 25. Paastu-l. 1875.
- 4) Mihail Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 22. Talwe-l. 1878.
- 5) Olga Aleksandrowna, Suurwürsti Printsess, sünd. 1. Jaani-l. 1882.

Keisri Herra wennad ja õed:

- 1) Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-kuu päeval 1847, tema proua Maria Pawlowna, Meklenburg-Swerini Printsess, sünd. 2. Lehe-l. p. 1854.

Nende lapsed:

- Küriil Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 30. Mikli-kuu 1876.
- Boris Wladimirowits, Suurwürst, sündinud 12. Talwe-l. 1877.
- Andrei Wladimirowits, Suurw., sünd. 2. Lehe-l. 1879.

Selene Wladimirowna, Suurwüsti Printses, sünd 18. Nääri-l. 1882.

- 2) **Aleksei Aleksandrowits**, Suurwürst, sünd. 2. Nääri-kuu päawal 1850.
- 3) **Maria Aleksandrowna**, Suurwüsti Printses, sündinud 5. Wiina-kuu p. 1853, Englandi Printsi Alfred Edinburgi Herzogi prona, sünd. 25. Heina-l. p. 1844.
- 4) **Sergei Aleksandrowits**, Suurw., s. 29. Jüri-kuu p. 1857, tema prona Printses Elisabeth v. Hessen.
- 5) **Paul Aleksandrowits**, Suurw., s. 21. Miskli-kuu p. 1860.

Keisri herra onud ja tädid:

- 1) **Konstantin Nikolajewits**, Suurw., s. 9. Miskli-l. p. 1827. Tema prona **Aleksandra Josepowna**, Saksen-Altenburgi Printses, sündinud 26. Jaani-kuu päawal 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Kiiinla-kuu p. 1850.

Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leituse-l. p. 1851, laulatati 15. Oktobri-kuu päawal 1867, Kreta-Rigi Kuninga Georgiose prona.

Weera Konstantinowna, s. 4. Kiiinla-l. 1854, Herzogi Wilhelmi Eugeni Württembergi lest, s. 8. Leituse-l. 1846.

Konstantin Konstantinowits, s. 10. Leituse-kuu p. 1858, tema prona Printses Elisabeth Sachsen-Altenburgi.

Nende poeg:

Gabriel Konstantinowits, Suurw., s. 3. Heina-l. 1887.

Dmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-kuu p. 1860.

- 2) **Nikolai Nikolajewits**, Suurw., s. 27. Heina-kuu p. 1831. Tema prona **Aleksandra Petroowna**, Holstein-Oldenburgi Printses, sündinud 21. Lehe-kuu päawal 1838.

Nende lapsed

Nikolai Nikolajewits, Suurw., s. 6. Talwe-kuu p. 1856.

Peter Nikolajewits, Suurwürst, s. 10. Nääri-l. p. 1864.

- 3) **Mihail Nikolajewits**, Suurw., s. 13. Wiina-kuu p. 1832. Tema prona **Olga Wladarowna**, Baadeni Printses, sünd. 8. Miskli-kuu päawal 1839.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurw., s. 14. Jüri-kuu p. 1859.

Anastasia Mihailowna, Suurwüsti Printses, sünd. 16. Heina-l. p. 1860; laul. Meklenburg-Sweriini kuningl. Printsi Fridri Prantsi prona.

Mihail Mihailowits, Suurw., s. 4. Wiina-kuu p. 1861.

Georg Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Ewituse-kuu päawal 1863.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-kuu päawal 1866.

Sergei Mihailowits, Suurw., s. 25. Miskli-l. p. 1869.

Aleksei Mihailowits, Suurw., s. 16. Jõulu-l. 1875.

- 4) Suurwürsti Printses **Olga Nikolajewna**, sündinud 30. Leituse-kuu päawal 1822, Württembergi kuninga Karl Fridri Aleksandri prona.

- 5) **Katarina Mihailowna**, sünd. 16. Leituse-kuu päawal 1827, laulatati 4. Webruari-kuu päawal 1851 Meklenburg-Streelitzi Hertfogi Georg August Ernst Abolw Karel Ludwig prona.

Wüstid ja Printsesid Romanowski, Leichtenbergi Hertfogid ja Hertfoginad:

Printses **Maria Maksimilianowna**, sünd. 4. Wiina-kuu päawal 1841, laulatati 30. Juni-kuu päawal 1863 Baadeni Printsi Ludwig Willem Augusti prona.

Würst **Nikolai Maksimilianowits**, sünd. 23. Heina-kuu päawal 1843.

Printses **Eigenia Maksimilianowna**, sünd. 20. Paastu-kuu päawal 1845, Oldenburgi Printsi Aleksandri prona, sünd. 2. Lehe l. p. 1844.

Würst **Eigen Maksimilianowits**, sünd. 27. Nääri-kuu päawal 1847.

Würst **Georg Maksimilianowits**, sünd. 17. Kiiinla-kuu päawal 1852; tema prona Oldenburgi suurherisfogliku Printses Terefe.

Hobuse-, weikse- ja kauba-laadad.

I. Cesti-maa Rubermangus.

- Unias:** Jüri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
- Uwuurme mõisas, Lohusu külas:** kauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Wiina-kuu pääwal.
- Saapsalu-linnas:** 1) Nääri-kü 10mal ja 11mal pääwal. 2) Wiina-kuu 8mal ja 9mal pääwal.
- Seltermal (Siitomaal) Mikhli-kuu** 19mal ja 20mal pääwal.
- Jõhwis:** 1) 18. ja 19. Künula-kuu pääwal. 2) Mikhli-kü 24mal ja 25mal pääwal.
- Jõelähtmes:** nädal pärast Mikhli-pääwa.
- Kehlastes:** 1) 26mal Nääri-kuu p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad. 3) 19mal Jõulok. p.
- Keila-kirikü juures:** 1) Esmaspäaw pärast 3mat püha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja kaks pääwa se järele.
- Kiwilo-kõrtsi juures:** Künula-kü 20. ja 21. pääwal.
- Koloveres:** 1) Nääri-kü 17mal pääwal. 2) Wiina-kü 4mal pääwal, 2 p.
- Kulina:** 19. ja 20. Wiina-kü.
- Lihula-linnas:** 1) Esmaspäawal enne Wastla-pääwa. 2) Mikhli-kü 24mal pääwal.
- Märjama-kirikü juures:** 3mal Kristuse tulemise Pühal.
- Mikhli-kirikü juures:** 29mal Mikhli-kü pääwal.
- Nissis:** 24mal ja 25mal Wiina-kü pääwal.
- Orgital:** Nääri-kü 7mal ja 8mal pääwal.
- Paide-linnas:** 1) Künula-kü 6mal ja 7mal pääwal. 2) Paastu-kü 15mal pääwal. 3) Jaani-kü 20mal ja 21mal pääwal. 4) Mikhli-kü 10mal ja 11mal pääwal. 5) Talwe-kü 10mal ja 11mal pääwal. 6) Jõulu-kü 16mal ja 17mal pääwal.
- Paldisi-linnas:** 1) 2sel ja 3mal Künula-kü pääwal. 2) Mikhli-kü 21mal ja 22mal pääwal.

- Rakvere-linnas:** 1) Nääri-kü 27mal ja 28mal pääwal. 2) 8 pääwa pärast Lihawõte, Esmaspäawal ja Teispäawal. 3) Jaani-kü 16mal ja 17mal p. 4) Mikhli-kü 28mal, 29mal ja 30mal pääwal.
- Raplas:** 1) esimesel Esmaspäawal Paastu küs. 2) esimesel Reedel pärast Mikhli-pääwa.
- Tallinnas:** 1) Jaani-kü 27 mast pääwast, 1 nädal. 2) Mikhli-kü 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
- Uue-mõisas, Lõuna-Sarjumaal, Kose kihelkonnas, Kuivajõe-kõrtsi juures,** hakkab kolmandamal Teispäawal Mikhli-k.
- Wigalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kü** pääwal.
- Wiitna kõrtsi juures, Palmi waldas:** 1) kauba- ja rätme-laad 20mast kuni 23ma Jaani-kü pääwani. 2) kauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 pääwa. 3) kauba-, lojuse- ja hooste-laad Reinfeldil, Neliapäaw ja Reede pärast Lihawõtet.
- Igal aastal 26. Jaani-kü pääwal, on Tallinnas Doomeal enne lõunat hobuste näitus. Pärast lõunat saab Radrintalis hooste rammu katsutud, ja hooste peremehed, kelle hobused on katmise juures ilusamad ja tugevamad näitnud, saawad kroonu poolest aumalka. Aga tunnistuse sedel peab iga mehel mõisa poolest kaasa olema, et need hobused on wistist Cestimaa kubernangu talurahwa juures kasutatud.
- Rubermangu kohtu käsu järele ei ole luba, et Paupääwal ega Pühapäawal laata pidada, waid, kui nenda juhtub, peab seda teise nädala esimesel argipäawal peetama.

II. Liikwlandi-maa kubernangus.

- Abja-mõisas:** Mikhli-kü 2sel ja 3mal pääwal.
- Adseli-mõisas:** 1) 9mal Leikuse-k. p. 2) 9mal Mikhli-k. p.
- Antso-mõisas:** Mikhli-kü 14mal pääwal.
- Audro-mõisas:** 1) Reede enne Wastla-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kü pääwal.
- Edepere-kõrtsi juures (Wändra kihelk.):** 29. ja 30. Leikuse-k. p.

Selme-mõisas: 15mal Leikuse-kuu pääwal.
Kartfi-mõisas: 2sel Heina-kuu pääwal.
Kastna-mõisas: 8mal Mihkli-kuu pääwal.
Käo-mõisas: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Kilingi-mõisas: 29mal Leikuse-kuu 2 pääwal.
Kirepeäl: 17mal Mihkli-kuu pääwal.
Koorte-mõisas: 15mal Mihkli-kuu pääwal.
Kose-mõisas: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Kuresaare-linnas: 1) 10mal Heina-kuu p. hakkab suur
 saks laad, peetakse 10 päewa. 2) 15mal Mihkli-kuu p.
 hobuse- ja weiske laad, 3 p. 3) 1sel Wiina-kuu p.
Kemfalu-linnas: 1) 27mal Künla-kuu pääwal, lina-laad,
 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., lina-laad.
Kustiweres-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Kutsniku-m., Kõnge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Koiskelaste-m.: 10mal Leikuse-kuu pääwal.
Kõnniste-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Kuistwees: Mardi-pääwal, 10mal Talwe-kuu pääwal.
Koldri-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Kriku-m. kõrtfi juures: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Katfala-m.: 10mal Mihkli-kuu pääwal.
Pärnu-linnas: 1) 20mal Märi-kuu p., hobuste laad, 3 p.
 2) 1sel Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p.
 saks laad; peetakse 3 nädalat. 4) Weiske- ja hobuse
 laad, Esmasp. ja Teisp. enne Mihkli-p. Wies laad pee-
 tatakse Esmasp. ja Teisp. pär. 3mat Krist. tulemise P.
Põltsamaal: 17mal Mihkli-kuu pääwal.
Põlwe-kirik juures: 8mal Mihkli-kuu pääwal.
Pööratweres-m.: 1) 13mal Mihkli-k. p. 2) 5mal Talwe-k. p.
Partniku-m.: 9mal Mihkli-kuu pääwal.
Pühajärwe-m., Otepä kihelkonnas, Kuustagu - laad.
 4mal Wiina-kuu pääwal.
Rappinas: 1) 9mal Lehe-kuu p. 2) 4mal ja 5mal
 Mihkli-k. pääw. 3) 5mal Wiina-k. p. 4) 5mal Jõulu-k. p.

Riia-linnas: 1) 7mal Märi-kuu p. 2) 20mal Künla-kuu
 p., 8 pääwal. 3) 20mal Jaani-k. p., 3 näd. 4) 20mal
 Heina-k. pääw., willa-laad. 5) 20mal Leikuse-k. p., 3 p.
Rosfi-m.: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Rõuge-m.: 8mal Mihkli-kuu pääwal, 8 pääwa.
Sallatfi-m.: 15mal Mihkli-kuu pääwal.
Senno-m.: 21mal Mihkli-kuu pääwal.
Sindi-m.: 4mal Mihkli-kuu pääwal.
Taakeperi-m.: Selme kihelkonnas, 6. Mihkli-kuu p.
Taali-m.: Pärnu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur saks laad, hakkab pääw pärast
 3 Kuninga pääwa, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Künla-
 kuu pääwal, lina-laad. 3) Peetri-laad, 29mal Jaani-
 kuu pääwal. 4) 8mal Mihkli-kuu p. 5) 29mal Mihkli-
 kuu p., Mihkli-laad. 6) 1sel Talwe-4kuu p., lina-laad.
Tarwastu-m.: 1) 29mal Jaani-kuu pääwal, Peetri-laad.
 2) 6mal Wiina-kuu pääwal.
Uue-mõisas, Willandimaal, 27mal Leikuse-kuu pääwal.
Walga-linnas: 1) Saks laad hakkab 2sel Künla-kuu p.,
 peetakse 8 p. 2) 26mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Lei-
 kuse-kuu pääwal. 4) 29mal Mihkli-kuu p., Mihkli-laad.
 5) 20mal Talwe-kuu p. lina-laad. 6) 27mal Jõulu-
 kuu pääwal suur saks-laad, peetakse 8 pääwa.
Wana-Antšna, Kura-wi-kõrtfi juures: 10. Mihkli-kuu p.
Wastfelinnas: Mihkli-pääwal, Raawanurme-laad.
Waste-m.: Wifjandi maal. 1) 24mal Leikuse-kuu p.
 2) 2sel Wiina-kuu pääwal.
Wändra-m.: 20mal ja 21mal Mihkli-kuu pääwal.
Weski-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Wifjandi-linnas: 1) 25mal Märi-kuu p., 3 p. 2) Saks
 laad 2sel Künla-kuu pääwal. 3) 15mal Künla-kuu p.
 lina-laad. 4) 8mal pääwal pärast Suurt Neljaspääwa,
 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laad. 6) 24mal Mihkli-
 kuu p. Mihkli-laad. 7) 25. Talwe-kuu p., lina-laad.

Bolmeri-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., lina-laad, 6 p.
2) 25mal Heina-kuu pääwal. 3) 21sel Mikhli-kuu p.
4) 25mal Talwe-kuu p., lina-laad.

Bolweti-m.: 16mal Talwe-kuu, lina-laad.

Bõnnu-linnas: 1) 15mal Kõnnla-kuu pääwal, lina-laad.
2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.
4) 10mal Jõulu-kuu p., lina-laad.

Bõõhsus, Rõpina kihelkonnas: 1) 9mal Lehe-kuu pääwal,
Rigula-laad. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõru-linnas: 1) 9mal Nääri-kuu pääwal, lina-laad.
2) 2sel Kõnnla-kuu p. 3) 22sel Kõnnla-kuu p. suur
saksa laad, 8 pääwa. 4) 10mal Jüri-kuu p., weikse-laad.
5) 24mal Jaani-k. p. weikse-laad. 6) 10mal Leik-k. p.
9) 24mal Mikhli-k. p., Mikhli-laad. 8) 9mal Wiina-k. p.
lina-laad. 8) 10mal Talwe-kuu pääwal, weikse-laad.

Narwa-linn peab lina, weikse ja hobuse-laata 6mast kuni
10ma Kõnnla-kuu pääwani — ja 20mast kuni 23mal
Mikhli-kuu pääwani.

Sinne waat.

Muistejutt Borkumi saarelt.

Borkumi saar Saksamaa ranna lõunapoolises
otjas, kus nüüd tuhanded igal aastal mere wees
ja mere õhus terwise kinnitust otsimas käiwad,
oli mõne saea aasta eest, kui üks kange torm ja
wool suuremat osa lõhkunud ja laenete alla mat-
nud, üks wainne saareke, kus kedagi muud ei ela-
nud, kui wana kalamees Suren Bhl ja tema

poeg Folker. Tema naene oli juba poja warasel
lapselõwel kalapüüdmise juures meres ära uppu-
nud. Sellest aeast saadik oli Suren weel kurwa-
meelisemaks ja osawõtmatamaks jäänud, kui enne
seda. Kalapüüdmist oli tema koguni maha jät-
nud; enamist istus tema suwel uhetite peal ja
wahtis meresse, talwel istus tema lee ääres ja
wahtis tulesse. Nenda see tuli, et terase wai-
muga Folker kõik asjad üksi ära pidi tallitama.
Tema söötis ja lüpsis oma isa lehma ja kitsa,
tegi wõid, juustu ja leiba. Tema suurem töö oli
aga kõiki seda randas koguda, mida meri wälja
uhtus. Weel täna uhwad wäsimata laened
mitmesugusi asju randa, laewa tükkisi, fastisi,
waatisi ja kaupasi, ka merewaiku (bernsteini) ja
muud. Sel aeal ei olnud weel seadust, mis kõige
selle korjamist keelas; kes randas midagi leidis,
selle oma see oli. Mis süia sündis, seda tarwi-
tati kõhu-täiteks, puid tarwitati maja ja laudu
kohendamiseks ja tuulepuudeks; teisi asju kauples
Folker ära, kui Emdeni kaupmehed kewadel ja
sügisel saarele tuliwad ja leitud asjade eest jahu,
töörriistu, riideid ja teisi tarmilisi asju andsiwad.
Nenda oli Folkeril homikust õhtani tööd küll.

Kes aga arwata tahaks, et üksil noormees
harimata ja umbteaduses üles oleks kaswanud,
see ei siis. Borkumi kloostris Werdeni ligidal, elas

waga ja õpetatud munt Ansgar. See tuli igal aastal Emdeni kaupmeestega Borkumi saarele, seal aruldasid taimeid otsima, mis ennemuistest aegast saadik, kus ka neid maid veel jea enamist läbi aasta kattis, ainult Borkumi saarel kasvasid ja veelgi kasvavad, mereloomade elu uurima ja nende üle õppetlikkusi raamatuid kirjutama; ühes ka oma teha Põhjameri karastawates laenetes linnitama. Selle munga poole, kes Byl'e majas ikka lahtet wastawõtmist leidis, hoidis Folker kõigest südamest, kuna wanal mungal elawast ja teaduse-himuliseft poisikest hea meel oli ja teda Sumalakartuses ja teaduses õpetas, nii samuti ka maailma rõõmulistes ja waewalistes nähtustes. Nenda see tuli, et Folker omas kahetsateistkümnese elu-aastas üheks teha ja waimu poolest kauniste kosunud nooreks meheks oli üles kaswanud. Seal sündis midagi, mis kõige tema edaspidisele elule teist joont andis.

Ühel tuulisel sügise-pääwal leidis Folker randas ühe ämbri-suurst waadi, mida laened senna uhtunud. Waat oli ilma pruntaugeta ja ilma nabata, ja oli nii raske, et ennast waewaga weeretada lastis, oli tamme laudadest tehtud ja raud witsadega kokku punutud. Kõlge peal seisis: „Leidja oma. Tema tehku, kuidas kirjutatud on.“ Ühe otslaua peale oli punase tähtedega kirjutatud:

„Otsi õnne — sina saad seda leidma“; teise otslaua peal musta tähtedega: „Otsi õnnetust — Sina saad õnne leidma“.

Suure waewaga suutis Folker waati edasi weeretada ja oma leidust koopasse peita. Seal lõi tema witsad lahti, wõttis otslaua ära ja tema filmad läikisid rõõmust, waadi sisu nähes. Waat oli ääreni löödud kullaga, Spania dukatitega, täidetud. Ühe pihutäie teise järel wõttis Folker wälja, kunni nägi, et waatis muud ei olnud, kui selget kulda. Seal seisis tema kawa sügawais mõtetes. Riipalju oli temal selge: tema oli rikkaks saanud; et tema õigusega selle wara peremees oli, selle üle ei olnud pealkirja järel mingiugust kahtlust. Aga, et tema õnne ja õnnetust korraga pidi otsima ja mõlemil teel õnne leidma, see oli mõistatus ja jäi selleks; tema kindel nõu oli siiski, kinkija tahtmist teada saada ja täita. Ühes rõõmustas tema ennast, et nüüd oma kuumawat sala-igatsenist täita, suureks laewade- ja kaubamaja-peremeheks saada ja wõeraid maid ja rahwaid tundma õppida wõiks, millest ja kellest wana Ansgar temale oli jutustanud. Kuidas oli see aga võimalik, kui tema õnnetust otsis? Kuidas oli ülepea võimalik õnne ja õnnetuse teed ühendada?

Kõige mõtlemise juures tuli temale aga järsku

meele, et tema nüüd oma kurwa meelelisele isale üht paremat eluforda mõis walmistada ja pidi walmistama. Ruttu astus tema koopast wälja. Wäljas oli jenni raske kõue-pilwe tõusnud. Wälk paistis ja mürin kargatas forraga, marutuul puhus üle saare, raske wihm woolas maha. Folker pidi koopasse tagasi pugema, kunni maru üle läinud oleks. Hirmuga mõtles tema oma ülsiku isa peale. Kuida wälkus hirmuwärin läbi tema keha, kui koduteele läinud ja selle uheti juure jõudnud oli, mille taga isa maja seisis! Majast ei olnud muud järel, kui kuumaw prügi-hunnik ja isa, waene isa, kes ennast ise aidata ei suutnud, oli langewa puru alla jäänud, oli ära põlenud. Järskus kurwastuses ja ahastuses langes noor mees muru peale maha. Nüüd oli tema aina üksi maa peal ja teda waewas mõte, et tema oma leidust peites oma isat oli abita jätanud. Kuumas palwes tõstis tema oma südant Sumala poole, oma pattu lahjetsetes. Seal ei olnud jo kedagi, kellele tema oma ahastust oleks kurta mõinud, kui kõikide nägija, kes aga ka kõikide finnitaja on.

See oli üks raske elu, mis nüüd algas. Üksi istus Folker onnis, mida waewaga üles ehitatud, oma elu üle ja waadi mõistatama peal-kirja üle järel mõteldes. Tema rindus aga finnitas

ennast nõu, mitte wõida, kunni tema seda täsku, mida Kõigefõrgema juhatuses pidas, ära mõistnud ja täitnud oleks. — Et tema ise selle peal-kirja tähendust wälja arwata ei suutnud, siis mõttis tema nõuaks, oma waga ja targa sõbra Ansgari juures juhatusi otsida. Sellepärast mat-tis tema koopa kinni, kus kulla-waat sees oli, ja kui kewadel Emdeni kaupmehed jälle senna tuliwad, siis müüs tema kõik omad loomad nendele, mõttis natuke leitud kullast ja sõitis suurele maale, Ansgarit otsima.

Pea oli Pookumi klooster leitud, aga wana munk oli suremas. Ansgar suutis küll weel leitud wara saladust ja pealkirjasi kuulda, pidas ka kõiki Sumala juhatuses, temal oli ka weel jõudu noorele mehele ära seletada, et õnne otsimine leitud wara mõistlikku tarwitamist tähendab, aga kui tema teise kirja tähendust arwas leidnud olema ja seda oma filma läikimisega noorele mehele näitas, siis mõis tema ainult weel ütelda: „Difi neid . . .“. Seal waitis, mõnad liikusiwad weel tasakesti; wana truubi mehe film kustus. Mõistatuse mõistmist oli tema teise ilma kaasa mõtnud.

Kurwa südamega saatis Folker teda wiimasele rahu-paigale. Nüüd oli kõik nõuu otsas, wiimane nõuuandja oli lahkunud. Tema kurwastus oli seda suurem, et tema wana munga filma wiimaseft

läigist aru saanud, et sel sõnal üks tähendus oli, et wana munt seda leidnud oli, mitte aga enam awaldada ei wõinud. Aga Folker ei tahtnud wõfida, kunni mõistatuse tähendust leidnud. Veel rääkis tema seda kloostre ülemale, kes teda lahkest wasta wõtnud oli ja waga ja tark mees olema näitas. See aga wastas, et ka tema teisest kirjast aru ei saada ja andis nõuu, esitaks õnne otsida, kuidas ka Ansgar seda oli seletanud.

Nenda wõttis siis Folker ette, oma wara abiga kaubaherraks saada. Ühes Hamburgi kaubamajas õppis tema kauplemist, üüris siis laewa, tõi oma wara koopast ära ja asutas Hamburgis kaubamaja. Tema laskis ühe suure laewa ehitada ja tõi sellega ise ülemereleid kaupasi koju, mille müümisest tema warandus kaswis. Pea wõis tema mitu laewa wõerale maale saata. Kaugetele maadele reisis tema ja tõi koguni uusi kaupasi maailma turule. Kõik figis, mis tema ette wõttis. Tema oli aga ka osaw kaupmees, kõige pealt aga üks auus ja Jumala-kartlik inimene. Ei kestanud kaua, siis sõitsiwad tema laewad kõikide tultawate merede peal; saiwad suuremad kaubamajad nimetatud, siis nimetati ka tema maja. — Nenda oli tema ka õnne leidnud. Aga kas see oli õnn? Ja eks seisnud saatuse juhatus ikka veel kui üks mõistmata ja täitmata käst tema ees.

Nüüd tuli suur tallis aeg üle maade. Lugemata inimesed suriwad nälga ja wiltsusesse. Ja mis veel hirmsam oli: kaff, see kole külaline, tuli ida poolt, lautas omad mustad tiivad üle maade ja üle linnade lahti, ja kõik see määramata õnnetus, mis selle surmawaimu kannul käib, langes inimeste peale. — Juba ammu oli kõik kauplemine ja liikumine takistuses. Ka Folkeri kaupadel puudusiwad ostjad. Minus kaup, mida veel osteti, oli toidu kaup. Folkeri laewad ei seisnud küll töötä sadamas; kohe kui häda-aeg algas, oli tema neid wilja ja loomi tooma saatnud, aga ei üht olnud veel tagasi tulnud.

Waata, seal nüüd õnnetus oli; oli seal, kõige hirmsamal näul. Leidis tema aga õnne? Ei leidnud. Küll andis tema suuri summasi häda jahutamiseks, aga see ei aitanud palju; kõige häda kohta ei mõjunud see wara. Haiged ei leidnud arsti ega hoolekandjat, surnud ei leidnud kedagi, kes neid oleks matnud. Wiltsus kaswas piiramata. — Ühel ööl nägi Folker unes: Tema maja ees oli üks furnu maas. Kõikides jooksiwad inimesed mööda: Mis neil furnuga tegemist oli? Ega sellele enam abi saata wõinud! Temal oli hale meel furnu üle, kandis ise surnut oma aida ja suure hinna eest leidis tema mehi, kes surnut maha matsiwad.

See oli küll üks paljas unenägu, aga temale seletas see waadi teist pealkirja, tema elu-käsu mõistatust, näitas temale seda teed, mida tema käima pidi. Eks olnud ka Ansgar ütelnud: „Otsi neid!“? — See oli: *Önn et u m a i d* pidi tema otsima, neid pidi tema aitama, selles oli temale önnne tõutatud.

Tema tegi palwet, et Sumal tema mõtteid walgustaks; tema mõtles järel, pidas nõuu asjatundjate meestega, tegi plaani ja hakkas tööle. Kõige pealt ostis tema rohkest elutarwitust, nii palju kui neid saada võis, ja laskis neid hädaliiste kätte wälja jägada. Tema otsis waeste ja haigete majad üles, ja kus tema surnuid leidis, seal laskis tema neid maha matta; kus tema haigeid leidis, seal saatis tema oma kulu peale arstisi nende juure. Siis kogus tema hulga töörahwast kofku, maksis head palka ja laskis linna ees laudadest lahkeid majasi haigetele ehitada. Võppemata palwetega ja tasumistega saatis tema korda, et korraldatud teenistus wõitlemiseks kattu wasta asutatud sai; tema ise oli pääwad ja ööd tegewusel, surnuid ruttu mulla alla peitma, majast haigete järel läbi otsima ja nendele ruttu ehitatud haigemajades hoolekandmist ja abi toimetama. Pea jõudsiwad ka tema laewad palawast igatsetud elutarwitustega koju ja pea oli näha, et wõitle-

mine wiletsuse wasta asjata ei olnud. Südamest tänas Folker Sumalat, kes temale seda teed näitanud, et Sumal teda ennast keskelt tõbe ja häda ime wiisil terwisel hoidnud oli. Oli tema juurest waewast ka sagedast nõrkenud, siiski elas önn tema südames, ära tuntud kohuseid täites.

Ühel õhtal, kui tema armu-käitusest wäsinud koju minemas oli, kuulis tema ühest majast haledat appi-hüüdmist. Pea leidis tema teed lufku pandud majasse. Seal nägi tema rufumat ahastust. Weikeses kamris oli üks noor naesterahwas kahe woodi wahel maha langenud; ühes woodis oli surnud naene, teises sirutas üks haige mees käsi siiseastuja wasta. Ruttu aitas Folker neiu üles ja finnitask teda, kes rääkis, et need tema wanemad oliwad, teda tulija seal nägi. Rutja neiu heal tungis Folkeri südamesse, kes armas, et tema iialgi kenamat inimese-last näinud ei oleks. Folker kutsus arsti ja kandjad, korraldas jurnu matmist, laskis haige lähemasse haigemajasse kanda ja talutas pooliti nõrkenud neiu oma enese majasse, kus tema majapidaja naese ustawa hoolekandmise alla antud sai. — Wäsimata hoolekandmise all paranes haige ja sügawa tänuga kiitfiwad abitoijat neiuks ja tema isa, kes üks kaugeimast tulnud õpetatud mees oli.

Aga oli see ainult tänu, mis neiu palgeid

punastas, kui Folker hiilgawa silmaga tema peale vaatas? Õnneliku südamega tundis Folker, kellele tema pääw pääwalt armsamaks saanud, et temal neiu südames ase walmistatud oli, ja lõkendawas tundmises küsis tema, kas neiu tahtmist oleks tema abikaasaks saada. Ülekeewa õnnega tõutasiwad nemad üksteisele truuwust surmani.

Üheskoos täitsiwad mõlemad nüüd mõistatusse kujul antud juhatust, õnne ja õnnetuist otsida, üheskoos leidsiwad nemad tõutatud õnne. Sumal andis neile õitsuwaid lapsi ja pitka õnnistatud elu-aega. Igal aastal käiswad nemad tänuliku südamega Folkeri sündimise-paika, waitist Borkumi saart waatamas, mis nii kaua oli tühi olnud, kuhu nüüd aga ilka rohkemast rahwast asus. Nimi Bül on ka nüüd weel selle saare peal tutaw.

(Daheim.)

Inimeste hulk maailmas.

Kõige maailma peal arwatakse 1,450,000,000 inimest elama, kes nenda üle kõige maapinna ära jagatud on, et mitmes suures maakondas weel mitte üht inimest ei leita. Kõige paksimast leitaakse rahwast Ašias, kus 800 miljoni hinge elab ja läbistiku iga Inglis ruut-penifoorma peale 120 inimest langeb. Ašia järel tuleb Europa, 320

miljoni hingega ja 100 inimesega iga ruut-penifoorma peale. Afrikas elab 210 miljoni, Ameerikas 110 miljoni, suurte ja weikeste saarte peal tõdis maailmas 10 miljoni inimest. Walgeid inimesi arwatakse 470 miljoni, muste 280 miljoni. Teised 700 miljoni on tõmmukad, punakad ja rohkem ehk vähem kollased. Kõigeist inimestest kannawad umbes 500 miljoni korralisi riideid, 700 miljoni on osalt taetud, s. o. nemad katawad mõnda jägu omast lebast; 250 miljoni käiwad täitsa alasti. 500 miljoni elawad majades, hariduse kohaliste majariistadega; 700 miljoni elawad onnides ja koobastes; 250 miljoni ei tea ühegi kodupaigast midagi, waid puhkawad seal, kus juhtub. Kõigest inimese-sugust seisawad sedawiisi weel umbes 900 miljoni sellest pinnast alamal, mis peal meie arwates inimese kohaline eluford algab. — Misjonäridel, kes kõige hariduse-põhjuse panijad on, on selle järel siis weel tööd küll.

Ühe meremehe jutustus.

Meie olime jast sõlmemõetmist ette wõtnud, minu esimene bootsmann ja mina, ja olime alla läinud, punkterima. Seda tehakse, nenda, et ühe riistaga merekaardi peal seda pittust ja laiust

mõedetakse, mis järel arvata võib, miesuguse paiga peal laew suure mere peal on. Nenda mõdetakse igal päeval umbes lõune ael seda paika, kus laew seisab, arvatakse selle paiga wasta, kust laew heile sel ael wälja läks ja nahahe sellest, kui kiirest laew jookseb.

Bruus — see on minu esimene bootsmanni nimi — läks nagu ikka oma kajüti ja hakkas arvama. Temal oli üks iseäraline wiis selle töö juures, mis teda aga ikka korda saatis. Nenda arwas tema ka nüüd wälja, et meie heilisest sellest aeast saadil 96 kilomeetrit edasi jõudnud olime.

„Bruus sõlme tundis, kapten, eks see ole sõit, millega rahul olla võime?“ küsis tema, ei saanud aga wastust. Bruus tõstis filmad üles, selle puldi poole, kus mind istuma arwas, nägi seal kedagi istuma, küsis uueste, ei saanud aga jälle wastust. Natuke kohkudes tõusis tema üles, astus ligemale ja pörkas järsku tagasi, kui temal muidu ka karu rammu ja julgust oli. Istuja oli ennast tema poole pööranud ja Bruus arwas pool pimedas kajüti üht põlewate filmadega kahwatanud ja äralõppenud nagu nägema, mis temal täitsa tundmata oli. — Tema taganes kartsani ja oli ühe kargamisega laewa lael.

„Kapten“, hüüdis tema wärisewa healega, „seal all istub üks mees, üks inimene, selle

nägu mina veel siin laewa peal näinud ei ole.“ —

„See on wist teine bootsmann wõi moonameister.“

„Ei ole, kapten, see on — üks tundmata mees — üks mõeras — kes — Teie puldi taga istub — ja temal on filmad! — oh, filmad!“

„Üks mõeras? Mis mõte? Terwe tuu aega oleme juba merel. Kas olete hull?“

„Võib olla, kapten — aga siiski nägin mina teda! — mina nägin teda, nagu nüüd Teid näen!“

„Ja siis“, ütlesin mina, kui Teie arwate, et laewas üks mõeras, üks maksuta reisija on, siis oli Teie kohus tema traest finni wõtta ja teda minu juure tuua. Kus tema siis on? Laske teda kohe minu juure tulla.“

Selle järsku käsu üle kohkus Bruus veel rohkem.

„Kapten, mina ei ole iialgi wiirastusi ega tontisi uskunud, aga kui mina Teile ütelda tahan mis mõtlen, siis ei tahaks mina teist korda üksi selle näu ette astuda.“

„Bruus, Teie teete ennast naljakaks. Tooge see inimene kohe seia, kas kuullete, kohe!“

Esimene bootsmann kahwatas ja palus häda-
like healega:

„Kapten, kui soowite, siis lähme mõlemad alla.“

„Täheme!“

Meie läksime kartsast alla.

Seal ei olnud kedagi näha. Rajüti tagumises kamris oli pool pine, nagu widewikus, kui õõ tulema hakkab.

„Noh, Bruus, eks minul olnud õigus, et Teie und olete näinud?“

„Kipten“, ütles esimene bootsmann tõsise healega ja näitas puldi peale, „Sumal nühelgu mind, kui mina seal mitte üht tundmata meest ei näinud, kes Teie taahwle peale kirjutas.“

Nagu tahtmata pöörasin mina omad filmad sennapoole, arwasin taahwle peal kirja nägema, waatasin terasemini ja lugesin kindla käega tenast kirjutatud sõnu:

„Tüüri NW. 1/4 W. poole!“

Mis see pidi tähendama? — Kuida! Ilma põhjustamata, hea tuule juures sain mina kirjalikku sõnumit, oma laewa sõidujoont pöörata?

„See on üks paha nali“, mõtlesin mina ja waatasin terawa filmaga esimese bootsmanni peale.

Selgest tundsin mina, et selle kena kirja peened ega jämemed kriipsud minu esimese bootsmanni omad ei olnud, pöörasin aga siiski taahwle ümber ja lasksin teda sedasama kirjutada. Suba esimesed tähed näitasid, õigekirjast hoolimata, et tema seda kirjutanud ei olnud. Mina lasksin

teise bootsmanni, moona-meistri ja tüürmanni, ainsad minu kahetsateistkümnest laewamehest, kes ülesepa kirjutada oskasiwad, sedasama teha, aga ühegi firi ei läinud kuidagi selle mõistatama kirjaga kofku.

Mis oli seal teha? — Kas oli tõeste üks mõeras laewa peal? — Mina andsin käsku:

„Kõik mehed laele!“ kargasin shalupi peale ja ütlesin:

„Esimene bootsmann ütleb, et wiimases sadamas üks mõeras laewa tulnud, kes ennast meie eest peidab. Kes seda meest elawalt ehk furnult minu ette toob, see saab kahelordse osa! Minge!“

Kõik laewa ruumid ja nurgad saidwad suure hoolega läbi otsitud. Igauhel oli himu näha saada, kas keegi tõeste oleks ennast peitus pidada oskanud. Natuke rahutumaks saanud kõigist sellest liikumisest laewa peal, läksin mina tüürmanni juure. Punakad õhud katsiwad taewast. Gesotfaga wasta woolu sõitis meie laew wist kümme sõlme tundis, läbi peene wihma neist laenetest, mis kohistetes ja wahutates ümber laewa uhtusiwad. Pitt, hiilgaw wahukaar tähendas tagapidi seda teed, millest laew läbi jooksnud. Kümme minuti pärast tuli esimene bootsmann teada andma, et ühtigi leitud ei olnud. Mina tuetasin ennast laewa käepidemete wasta.

„Noh, Bruus, kas olete rahul?“

„Ei, kapten.“

„Kuidas?“

„Mina olen seda meest ja teie olete tema kirja näinud!“

„Noh!“

„Noh, kapten, veel rohkem kui tema nägu, kohutab mind see mõistatav kiri.“

„Siis soovite küll, Bruus, et mina seda kirja pian tähele panema?“

„Ja, kapten, meie saame põhi-lääne-lääne poole sõitma. Mis see teeb, kui tuule-joone wasta purjetame?“

„Meie wiidame aega.“

„Meie hoiame ennast ehk suure õnnetuse eest.“

Õnnetuse bootsmanni harjumata wastapanemist panin mina imeks. Laewa peal oli kahtlast kahinat kuulda; mina jäin rahutumaks ja waatafin mere peale. Mida kaugemale pääw edasi jõudis, seda rohkem muutis ennast taewas. Edunepoolt tõusewad pilwed katšiwad päikest, kes omad kiirud läbi läänepooliste udude saatis ja laeneid punakaks wärwis. Mina läksin tüürmanni juurest ära ja astusin laewa lae peale.

„Kuulge, Bruus, mina tahan Teie soovimist täita. Aga mõistke, Teie wiirastuse- ja tondijutul ei ole sellega ühtigi tegemist. Üks kiri, mis

selgem on, seisab minu silma ees ja juhatab mind tegema, mis minu kohus pärib. Waadake üle altbordi! Kas näete seda wesi-püksi, neid wihmapilweid, mida tuul oma ees kihutab? See on keertuul. Andke tüürmannile käsku NW. 1/4 W. tüürida ja laske kõige parem mastiwaht masti peale walwama minna.“

Kell kolme aeal andis waht teada, et taewa piirel üks jea-mägi näha olla. Kaugelt näitas see wälja nagu weikene jea-pank, nagu terna piimakarwa joontega sinine opal. Mida ligemale meie jõudsim, seda selgemini paistiwad jea-mäe küljed ja terawad nurgad, mis nüüd läbi näis paisima. Jea hülilgaw walgus läikis must-rohelistest laenetest tagasi. Tunni pärast seisis see suur ujumägi, wist üks kild ühest weel suuremast, selgest meie filmade ees, määratumas maailma-meres. Seal oliwad järskud serwad ja sügawad koopad, ja laened uhtusiwad ühe kilu teise järel lahti, mis merd wahuga täitsiwad. Mäel oli nagu ühe määratuma konnakarbi kaju, millest pool wee pinna peal oli, kuna pääwakiired sügawast ja laiast õõnistusest tagasi pörkasiwad. Seespidi kandsiwad wist suured sammad wõlwe, aga neid ei wõinud meie kauguse pärast näha.

Mina pöörasin kiikari jea-mäe poole ja nägin alamal kaks kogu, mis ehk mere linnud olla wõisi-

wad. Pärast pakkemast vaatamist nägin mina, et need mitte linnud ei olnud, waid inimesed, üks mees ja üks poisike, ühe jea külge kinni külmetanud laewawareme peal maas. Kohe lastsin mina ühe abipaadi wette lasta. Teine bootsmann ja neli sõudjat astusiwad sisse ja wägewa aerudega saiwad nemad pea üle wee õnnetumate juure, tõstiswad neid paati ja sõudiswad tagasi. Sel filmapilgul sündis suur muutus õhus. Teadmäest, mis pakkemast lõune poole ujus, lehtas külm õht wälja; tuul waikis järsku; päike oli weripunane ja näitas palju suurem wälja. Duba tükk aega enne kui korralisel ilmal, hakkasiwad tähed paistma, aga ilma läigita, nagu suremas. Mina panin hoolega karget, suurte punaste ja puna-kollaste pilwedega kaetud taewa-weeru tähele, mis minutiti minutini paksenaks läksiwad. Tuulehood puhusiwad läbi meie purjestiku.

„Aeg on kofku tõmmata“, hüüdisin mina.
„Burjed kofku!“ hüüdis tüürmann ja tema wile kostis läbi tuule kohina, kutsus madruscid mastidele, purjesi wähendama.

Abipaad tuli ligemale. Sel filmapilgul, kui hädakõied üles tõmmatud saiwad ja paat meie laewa kõrwa jõudis, kirjus esimene bootsmann järsku, kes madrusete töö üle walwas, ja tuli hirmuga minu juure.

„Mis on, Bruus?“
Sõrmega hirmus kahwa ja nõrkenud mehe peale näidates, keda tema poisikesega kaks madrust trepist üles kandiswad, kogeldas esimene bootsmann, kelle nagu kofkumiseft tarretanud oli:

„Seal tema on!“

„Kes?“

„Aga — see mees — see mees — keda mina all, Teie iste peal nägin.“

Mina tahtsin wastata, kui ülespidi waada es üht tulekera nägin. See paistis meie pea-kohast ja langes kuumawa kuuli süsinaga meresse, just meie laewa kõrwas.

Sellamal filmapilgul näis taewas hirmja raksumisega lõhtema. Meie laew põrus põhjast laeni, nagu oleks talju wasta põrtanud. Wihm, rahe, kõue ja wälk, kõik langes järsku meie peale, kuna mere wesi paesüdes, mustais, wahutamates laene-mägedes taewani tõuema näitas. Torm lõhtus wasta meie laewa tagumist otsa, mille esimene ots laenetest hoolimata ikka jälle NW. 1/4 W. poole pööras. See oli meie peafimine. Wastapanemata wõimuga saime meie ikka edasi kihutatud. Oli esimene hoog üle, siis toibusiwad kõik jälle ehmatuseft ja meie lastsime ennast keertuwest edasi ajada.

Torm läks üle, meie panime purjed peale, et laewa jooksu korraldada mõttsime. Wana tüürmann seisis oma alamate kõrwas, keerutas foreda käega soolast wett habemest ja ütles:

„Kui tuul mitte meie takka ei oleks puhunud, waid wasta meie külge, pagan mõtku! meie oleksime põhja läinud, nagu telegrafi kōis.“

Meie sibusime kōik laewa lael kinni, panime purjed peale ja lastime laewa tuule ees sõita. Kui sellega walmis olime, siis läksin mina peastetud merehädaliste juure. Mees oli täides nõdruses. Temal olivad wäsinud silmad ja kahwatanud nägu, ja tema hambad lõiwad üksteise wasta. Keha üleüldise kõhnatuse kõrwas olivad algawa skorbuti tähed selgest tema külges. Tema hamba-lihast jooksis wähema puudutamise juures werd ja jalad olivad kangeft paistetunud. Sellest mõis arwata, kui suurt hida ja puudust see nõrgendatud keha oli wälja kannatama pidanud. Laewa kott andis temale wähe haawal tarastawat jooki. Kui wähe toibunud oli, siis küsis tema nõdra wärisewa healega:

„Kus laps on? Kus on laps?“

Temale linnitati, et laps peastetud.

Poisike, kes wiisteistkümmend aastat wana mõis olla, istus ühe läheda aseme peal. Wäri-

fetes jõi tema muna = piima rummiga. Runa jõi, näitas tema lõendawat rõõmu ja hüüdis järges:

„Üks laew! üks laew!“

*

*

Nüüd on aga weel rääkida, mis selle lugu juures kõige imelikum on.

Kui merehädalised mõne pääwa pärast nii kaugele toibunud olivad, siis soowisime meie nende nimesi laewa-raamatusse üles panna ja mina küsisin, kuida mehe nimi on. See oli üks Skandinaavia nimi kurgu-healedega wälja rääkida. Mina palusin teda sellepärast, oma nime ise raamatusse kirjutada. Kerge käega ja kena tähtedega kirjutas tema: „Julius Föninger, walastala-seltsi „Finström“ direktor Alandi saartelt“, ja oma noore kaasalase eest: „Karl Schnorr, Wilhelm Schnorri, laewa-peremehe, poeg Helsingist!“

Imelik! Selle mehe käekiri oli just selle kirja kohaline, mis taahwle peal seisis. Mina palusin teda sedasama lauset üles kirjutada, mis laewa peal nii suurt kahinat teinud oli. Salgamata läksiwad kōik peened ja jämedad kriipsud selle kirjaga kofku, mis taahwle peal seisis.

Mina kustutasin nüüd mõlemad kirjad ära ja ei rääkinud sellest Bruusele ega Föningerile ühtigi.

Meie peastetud merehädaliseid saidad pea jälle terweks. Kaks nädalit pärast seda jättsime neid Saint-Jeani saarel Sumalaga, kuhu meie laew jõudis, kui ülepea kuus nädalit enamist paha ilmaga teel oli olnud.

See, mida kirjutanud olen, see oli nenda. Mina olen seda näinud, meie oleme seda näinud.

Aga kes saab seda minule ilalgi ära seletama?

„Pester Blohd.“

Riskjad Indias.

Bengalia kümnes maakondas on aastal 1885 ametlikude aruannete järel 11,823 inimest oma elu riskjate ja madude läbi kaotanud. Kuida ikka, nenda oli ka tähendatud aastal üheksa kümme-
diku sellest õnnetusest madude läbi tehtud. Aga ka weikemad riskjad ja loomad, seda riskjate selka ei arwatagi, päriskwad palju inimeste elu. Nenda saidad surma: shakalide läbi 548 inimest, krokodillide ja alligatoride läbi 221, elefantide läbi 22, büffelhärgade läbi 12, hisam-rottide läbi, kelle hammustamine tarretama paneb, 2 inimest. Riskjate ja madude hawitamise eest anti tähendatud aastal 29,884 rupiat (umbes 18¼ tuhat rubla helisemat raha) walitsuse poolest wälja; aastal enne seda oli 42,374 rupiat wälja antud.

Malja jutufesed.

„Aga wana naaber, kust Teie selle paistetanud kõrwa saite?“ — „Seda ei tea mina isegi, aga küll wiist kusagil üht kühwtist juttu kuulsin!“

Perenaene: „Aga Madli, Sina oled wast teist pääwa minu teenistuses ja oled juba ühe peigmehe kappi peitnud.“ — Madli: „See ei ole minu oma, proua, seda on wiist endine töögitüdruk senna unustanud!“

Poeg tuleb suurkooli eksamist, mis korda ei ole läinud, koju. Sõõmalauas küsib isa, kuidas eksam läinud. „Wäga heaste,“ wastab poeg. „Nii heaste, et kõik päriwad, mina pidada seda weel kord tegema.“

„Kui mina kosisin, siis oli minul noorik nii armas, et teda oleksin ära süüa tahtnud,“ kaebas naesemees, „nüüd kahjetsen, et mina seda teinud ei ole.“

Telliija: „Aga, rätsepp, kuidas Teie pärida wõite, et mina seda kuube pean wasta wõtma? See ei passi minule jo loguni mitte!“ Rätsepp: „Kust külast seda nüüd waadatakse. Mina wõin jo ütelda, et Teie kuuele ei passi.“

Kiriku õpetaja tuli metsas seenekorjaja wasta, kes ka kihwtiseid seeni kormi pistis. „Aga, mees, need seened on jo kihwtised!“ „Ärge karite, kirikherra, ega ma neid söö, ma wiin nad linna.“

Bahatuju. Ühes wanas Tübingi aeraamatus on lugeda: „Aastal 1674, kui Baierlased meie kindluses oliwad, kaewasiwad Prantslased koopa müüri alla ja lastsiwad müüri püksirohuga tuulde, kus juures 18 inimest surma saiwad. Üks soldati-naene oli ligidal ja sai läbi õhu kaugele paisatud, langes ilma kahjuta maha, tõusis terwelt üles ja läks ära, sõimas aga hirmsast ja oli pahas tujus.“

Perekondlik pidu. Tuatüdruk Liisa: „Mis siis Teie juures täna on, Miina? Rõõm Teie maja on jo wäänikutega kaetud.“ — Miina: „Meil on täna suur perekondlik pidu.“ — Liisa: „Soo, siis on wist herra ameti-püha?“ — Miina: „Ei, noor herra tuleb tuhthoonest tagasi.“

Tigewastus. Kohtuherra: „Aga Teie olete jo üks parandamata kaabakas. Täna olete juba kakskümmemat korda minu kohtu ees.“ Wang: „On see siis minu süü, kohtuherra, et Teid kõrgema ameti peale ei panda.“

Turul. Ostja: „Aga need jänesed haigewad juba!“ Linnu-kaupleja: „Eks olnud siis kibe aeg kääs, et neid maha lasti.“

Pääwa-warjutus. Üürija: „Mis siis sellest pääwa-warjutusest nii palju juttu tehakse? Pimedamaks kui Teie koda on, majaperemees, ei wõi see jo maailma teha.“

Uhtesamaalane Berlinlane Tyrolis tiitleb oma linna ja maa ilust ja uhkusest. Tyrollane: „Aga nii kõrgeid mägesid, kui meil on, Teil ometigi ei ole.“ Berlinlane: „Ei ole. Aga kui meil mägesid oleks, need oleksiwad palju kõrgemad, kui Teie kingused.“

Differt'i Raamatuköija,

Tallinnas,
Gaia uulitsal, omaš majas,
wõtab toifugu

raamatupoorimist,
nimelt
nõõri = raamatuid walbadele,
wasta.

J. W. Korablow'i magasiinis

Tallinnas,

suure Turu ääres № 252 (15),

Siidist ja willadest kaupasi,
lõuendid,
saudsinasid, teppihsid.

Mööbli riideid,

tüllsi, pitsisi, plondisi, paesu,
sammetid, kreppi,

sukalõngu

ja muid säraseid asju.

Tellimised

meie lehe

„Tallinna Sõber“

peale saavad kõikis kohtades, mis selle lehe esimeses hakatuses nimetud on ja mis iseäranis teadaandmistes kuulutud saavad, niisamati ka **Lindfors'i** pärijate trükkimajas, Tallinnas, vastawõetud; peale selle on suurem jägu kirjutajatest maal lahkelt lubanud tellimisi wõtma ja toimetada.

Tellimise hind on 1888 aasta peale:

postiga ehk kogu kätte saadetud aastas 3 rbl. — kop.

poolaastas 1 „ 70 „

Tallinnas iseäratuua 2 „ 40 „

poolaastas 1 „ 40 „

Nende meie auustatud lugijatele, kes oma lehte ise äratuua soowivad, anname meie selle läbi teada, et herra pagarimeister **Wiedemann**, Tallinnas, Kullaseppa uulitsas, omas majas, lehtede kätteandmist sõbralikult oma peale on wõtnud, kus neid äratuua wõib.

„Tallinna Sõber“

wäljaandjad **Lindfors'i** pärijad,

Tallinnas, Laia uulitsas Nr. 48 (63).